

Johannes Käisi Seltsi 2016. aasta tegevusaruanne

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning MTÜ Johannes Käisi Seltsi vaheline riigieelarvelise toetuse kasutamise leping on sõlmitud märtsis 2016.a. Pooled leppisid kokku järgnevas:

nr	Tegevus	Tegevuse kirjeldus	Tegevuse tulemus või väljund (näitaja)	Tähtaeg	Summa
1.	Üldharidusprogramm:				
1.1.	6.1.3. Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine	J.Käisi Seltsi suvekooli läbiviimine	Suvekool on läbi viidud J.Käisi didaktika 10 käsku avades ja mõtestades (loengud ja töötoad didaktika 10 käsu teemal)	31.08.2016	800
1.1.1	J.Käisi pärandi väärtustamine ja tutvustamine koolidele	J.Käisi Seltsi konverentsi läbiviimine	Konverents on läbi viidud J.Käisi didaktika 10 käsu teemal	30.11.2016	800
		J. Käisi Seltsi rändnäituse korraldamine	Pannoo-näitust Käisist on eksponeeritud lasteaedades, koolides, Tallinna Ülikoolis	Kogu aasta, 01.12.2016	200
		Artiklite avaldamine ajakirjanduses Johannes Käisi „Didaktika 10 käsku“ ainetel	Avaldatud on J Käisi didaktika 10 käsku või selle ainetel artiklid	Kogu aasta, 01.12.2016	200
		J.Käisi aastapremia väljaandmine	Välja on antud Käisi nimeline preemia	25.11.2016	100

Siinkohal toome välja tegevused ning nende tulemused.

Suvekool

Eeltöö suvekooli teemakäsitluseks (Johannes Käisi „Didaktika kümme käsku) algas aasta alguses, mil iga kuu saadeti seltsi liikmetele listi kaudu üks didaktika käsk ning paluti seda mõtestada.

Veebruarikuus mõtestati käsku: *Ole huvitatud oma tööst ja ela kaasa sellele, siis suudad äratada huvi ka õpilases.*

Märtsis: *Püüa loov olla oma töös, tuues igasse korduvassegi tundi midagi uut töösisus ja -võtetes.*

Aprillis: Ühelegi tunnile ei tohi minna ilma tõsise ettevalmistuseta tunni sihi, aine valiku ja töö käigu suhtes.

Maikuu: Aine valikul peab hoolega silmas pidama aine lapsepärast ja eluligidust.

Eelpool toodud Käisi didaktiliste põhinõuete avamisega seltsi liikmete poolt saab tutvuda Johannes Käisi seltsi koduleheküljel: <https://johanneskais.wordpress.com/category/didaktika-10-kasku/>. Didaktiliste käskude mõtestamisega soovisime tegeleda kogu aasta, st iga kuu (v.a suvekuud) saaks avatud kogemuslikult üks käsk. Kahjuks aga vastu suve jäi see soiku.

Johannes Käisi Seltsi suvekool toimus Mooste mõisas 16 – 17. augustil 2016.a. Suvekoolis avati ja mõtestati Johannes Käisi didaktilised põhinõuded ehk „Didaktika kümme käsku“. Päevakava:

16.08.16

13.00	Suvekooli tervitus. Johannes Käisi didaktika 10 käsku	Aina Alunurm, JKS juhatus
13.15 – 14.00	<i>Ühelegi tunnile ei tohi minna ilma tõsise ettevalmistuseta tunni sihi, aine valiku ja töö käigu suhtes.</i>	Kaie Kubri, Tartu Erakool /Johannes Käisi nimelise preemia laureaat 2015/
14.00 – 14.45	<i>Hoolitse järjekindlalt harjutus- ja kordamistööst eest, ilma milleta võib ka parim õppeviis jääda tagajärgedeta.</i>	Ivika Mõistus, Elva Gümnaasium
14.45 – 15.30	<i>Püüa loov olla oma töös, tuues igasse korduvassegi tundi midagi uut töösises ja võtetes.</i>	Tiiu Kivirähk, Loo Keskkool
15.30 – 15.45	Paus	
15.45 – 16.30	<i>Ehita õpetuse kõik õigele psühholoogilisele ja loogilisele alusele.</i>	Airene Vaike Kumari, Põlva Ühisgümnaasium
16.30 – 17.15	<i>Võimalda õpilasile suurimat isetegevust.</i>	Anne Nukk, Põlva Roosi Kool
	<i>Õpetuses tuleb alati silmas pidada ka kasvatuslikke ülesandeid.</i>	Pannoo-näitus Johannes Käisist

17.08.16

9.00 – 9.45	<i>Ole eeskujulik oma töös.</i>	Merje Jürisalu, Valguta Lasteaed-Algkool
9.45 – 10.40	<i>Kõigi puuduste ja ebaõnnestuste põhjusi otsi kõigepäält iseendast.</i>	Margit Timakov, Eesti Õpetajate Liit
10.40 – 11.00	<i>Aine valikul peab hoolega silmas pidama aine lapsepärast ja eluligidust.</i>	Aina Alunurm, Jänesselja Lasteaed
11.00 – 11.15	Paus	
11.15 – 12.45	<i>Ole huvitatud oma tööst ja ela kaasa sellele, siis suudad äratada huvi ka õpilases.</i>	Ülenurme Põllumajandusmuuseum
12.45	Suvekooli lõpetamine.	

Suvekooli kulu 799,66 € (HTM eraldatud summa 800 €) ning omaosalus 645,28 € (suvekoolis osalejate toitlustamine ning öömaja).

Koostöös Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumiga koostati 2015.a lõpus **pannoo-näitus Johannes Käisist**, mida 2016.a eksponeeriti rändnäitusena lasteaedades ja koolides. Rändnäitust eksponeeriti esmakordselt Käisi nimelises büroohoones Tallinnas 20.11.15, kus toimus Käisi nimelise preemia laureaate koosviibimine.

Fotol: pannoo-näituse ees on ritta võtnud JKS juhatuse liikmed läbi aastate

Pannoo-näitust Johannes Käisist on 2016.a eksponeeritud:

14.12.15 – 26.02.16	Rosma Kool-Lasteaed (seoses Johannes Käisi 130. sünniaastapäevaga)
29.02 – 08-04.16	Põlva Ühisgümnaasium (JKS loodi tollases Põlva Keskkoolis)
11.04 – 19.05.16	Haridus- ja Teadusministeerium Tartus
20.05 – 31.08.16	Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseum Tallinnas
1 – 3.08.16	Lapsest lähtuva kasvatuselise rahvusvahelise töörühma seminar Viimsis
4 – 14.08.16, 18-28.08	Jänesselja Lasteaed, Pärnumaa
16-17.08.16	JKS suvekoolis Mooste mõisas
08.09 – 20.10.16	EPAM ja Tallinna Ülikool
21.10.16	Koolitus Tallinna Kristiine Lasteaias
27.10.16	Planeeritud: JKS konverents Tartus HTMs, kuid jäi ära; toimus seminar Tartu Hotellis
28.10 – 24.11.16	Valguta lasteaed-algkool
25.11.16	Seminar Peri Põllumajandusliku OÜga
28.11.16 - ...	Võru Gümnaasium (endine Käisi juhitud Võru Seminari maja)

JKS ja HTM vahelises koostöölepingus on rändnäituse transpordikuludeks ette nähtud summa 200 €, millest on kulunud 194,31 € (omaosalusena lisandub veel ca 50 €).

2015.a Õpetajate Lehe aastalõpunumbris ilmunud Käisi teemalisest vahelehest arenes idee, et oleks vaja ka edaspidi tutvustada Käisi põhimõtteid ajakirjanduses, seda enam, et häid kogemusi on (nii koolide kui lasteaedade osas) ning need väärivad kajastamist. Meie sihiks oli kirjutada artiklid **Johannes Käisi „Didaktika 10 käsku“** ainetel.

Suvekooli järgselt ning enne uut õppeaastat ilmus 26.08.16 Õpetajate Lehes A.Alunurme poolt kirjutatud artikkel „Johannes Käisi didaktilised põhinõuded“ <http://opleht.ee/35727-johannes-kaisi-didaktilised-pohinouded/>

14.10.16 Õpetajate Lehes ilmus temaleht: „95 aastat Võru Õpetajate Seminari avamisest. Uuenduspedagoogika eile, täna, homme“ <http://opleht.ee/37850-95-aastat-voru-opetajate-seminari-asutamisest-uuenduspedagoogika-eile-tana-homme/>. Just Võru Õpetajate Seminari väljaandes „Teel töökoolile“ (1928) Johannes Käis ka „Didaktika kümme käsku“ avaldas.

JKS juhatuse esimees tellis artiklid teemadel:

- Võru Õpetajate Seminar kui kooliuuenduse keskus 1921-1930 – Arthur Ruusmaa
<https://johanneskais.wordpress.com/2016/10/14/voru-opetajate-seminar-kui-kooliuuenduse-keskus-1921-1930/>
- Tallinna Ülikool kui haridusuuenduse keskus õpetajate õpetamisel ja õpikultuuri kujundamisel – Kristi Vinter
<https://johanneskais.wordpress.com/2016/10/14/tallinna-ulikoolis-opetame-opetajaid-ja-opime-ise/>
- Tartu Ülikooli täiendusõppe põhimõtted tänase kooliõpetaja suunanäitajana ja õpikäsituse järgijana – Marge Kimmel ja Anne Raam
<https://johanneskais.wordpress.com/2016/10/14/tartu-ulikooli-taiendusoppe-pohimotted-tanase-kooliopetaja-suunanaitajana-ja-opikasituse-jargijana/>
- Huvitava kooli õpetaja – Anne Koppel ja Kaja Lepik
<https://johanneskais.wordpress.com/2016/10/14/johannes-kaisi-ideed-tanaste-pedagoogide-toos/>
- Lapsepärase lasteaed – Katrin Helendi
<https://johanneskais.wordpress.com/2016/10/14/iga-oppeaasta-algab-laste-kuulamisega-2/>

Kuna leheruumi kõigi artiklite täismahus avaldamiseks ei võimaldatud, siis on need loetavad JKS koduleheküljel (viide eelpool toodud). JKS ja HTM vahelise koostöölepingu kohaselt oli eraldatud summa 200 €, mis kulus 14.10.16 leheruumi ostmiseks. Tagasiside on olnud positiivne, mistõttu temalehe avaldamisega soovisime jätkata.

Johannes Käisi Seltsil on häid koostööpartnereid ning nemadki on avaldanud mitmeid artikleid:

- Võrumaa Teataja – „Õpetaja ja koolijuht Anette Budkovsky 125“ /A.Ruusmaa/
- Võrumaa Teataja, 12.03.16 – „Võru Õpetajate Seminari 95. aastapäevaks“ /A.Ruusmaa/

11.11.2016.a ilmus Õpetajate Lehes toimetaja Tiina Vapperi lugu „Johannes Käisi õpetust kohtab lasteaedades üha enam“ (<http://opleht.ee/39005-johannes-kaisi-opetust-kohtab-lasteaedades-uha-enam/>), mis leidis kajastamist ka sama päeva „Terevisioonis“ (kl 8:13). Ajendatud on lugu Eesti Alushariduse Juhtide Ühenduse avalikust pöördumisest (<http://opleht.ee/39009-estii->

[alushariduse-juhtide-uhenduse-avalik-poordumine-haridus-ja-teadusministeeriumi-kasvatusteadlaste-pedagoogide-ja-koigi-hariduselus-kaasa-motlevate-inimeste-poolle/](#)), et meie aja kasvatuse ja hariduse aluseks võiks olla Johannes Käisi pedagoogilised põhimõtted. Intervjueeriti JKS juhatuse esimeest, lasteaiajuhti A.Alunurme, ning JKS liiget, Parksepa lasteaia direktorit.

Jätkub soe **koostöösuhe Peri Põllumajandusliku OÜga**, kelle õlul on Käisi nimelise preemia rahaline koorem. Iga-aastane seminar sai sel aastal teoks 25.11.16 Põlvas. Päeva alustati Joh Käisi haul ning seminaril kõneldi koostöö erinevatest vormidest, plaanidest, oma tegemistest. Eraldatud summa oli 100 € ning kulu 143,64 €, omaosalus 100,64 €.

Johannes Käisi nimelise preemia laureaadi kandidaatide esitamiseks avaldati vastav teade Õpetajate Lehes (23.09.16; tähtaeg 07.10.16). Taotlusi tuli kolm, neist üks Põlvamaa pedagoogile preemia määramisest ning kahe õpetaja tunnustamiseks Eesti Vabariigist. JKS juhatuse otsuse 14.10.16.a koosolekul.

Sellele aastal on Johannes Käisi nimelise preemia laureaadid Põlvamaalt Hele Aia (Põlva Kool) ning EVst Helena Ohak (Vaivara Lasteaed; pressiteade koduleheküljel: <http://www.vaivara.ee/ctrl/ee/Uudis/vaata/1392759d8d01bbaab82a%20/4127>). Käisi nimelise preemia laureaadidest saadeti pressiteated vastavale maakonnalehele ning kohalikule omavalitsusele.

Preemiad anti üle koosviibimisel 27. oktoobril 2016.a, kuhu oli kutsutud Käisi nimelise preemia laureaadid, nende esitajad ja lasteaia/kooli juhtkond, Peri Põllumajandusliku OÜ juhatuse liikmed, Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja ning JKS juhatuse liikmed. Koosviibimine oli meeleolukas ning arutelu elav. Käisi preemia laureaadid rääkisid oma igapäevatööst ning Käisi põhimõtete rakendamise kohta. Lepiti kokku, et laureaadid jagavad oma kogemusi JKS suvekoolis 2017.a.

Traditsiooniliselt antakse Johannes Käisi nimelised preemiad üle JKS konverentsil, kuid sellel aastal jäi konverents ära osalejate vähesuse tõttu.

Kavandatud oli:

Johannes Käisi Seltsi konverents

Haridus- ja Teadusministeerium, Tartu

27. oktoober 2016.a.

JKS aastakonverentsil avatakse ja mõtestatakse Johannes Käisi „Didaktika kümme käsku“

10.30 – 11.00	Registreerimine	
11.00 – 11.10	Konverentsi avamine	Aina Alunurm, JKS juhatuse esimees
11.10 – 12.10	Võru Õpetajate Seminar - 95	Artur Ruusmaa, Võrumaa Muuseumid
12.10 – 12.40	Johannes Käisi „Teel töökoolile“ jt digiteeritud materjalid	Veronika Varik, Eesti Pedagoogika

		Arhiivmuuseum
12.40 – 13.10	Didaktiliste põhioüete järgimine tänases koolis	Johannese Kool Rosmal
13.10 – 13.40	PAUS	
13.45 – 14.45	Johannes Käisi nimelise preemia laureaadid 2016 väljakuulutamise ning nende ettekanded	
14.45 – 15.15	Uued suundumused hariduses riigi tasandil	Pille Liblik, Haridus- ja Teadusministeerium
15.15 – 15.45	Uued suundumused maakonna ja valla tasandil	Aigi Tiks, Põlva vallavalitsus
15.45 – 16.15	Uued suundumused koolis	Kaie Lõhmus, Põlva Kool
	Konverentsi lõpetamine	

JKS ja HTM vahelises koostöölepingus on konverentsi kuludeks kavandatud 800 €. Konverentsi ära jäämisest teavitati HTMi 15. oktoobril 2016.a. Koneverentsi/seminari kulu kokku summas 582,27 €.

Kulutamata raha tagastatakse HTMile.

Teised tegevused 2016. aastal:

- SA Innove ja JKS vaheline teenuse osutamise lepingu nr 1.6-13.2/49 kohaselt digiteeriti Johannes Käisi materjalid, mis on kättesaadavad: arhmus.tlu.ee. Töö teostaja on Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseum. Skaneeritud materjalide kogumaht on 874 lehekülge ning nendeks on:

Õpilase individuaalsuse vihik

Kodukoha looduse elust

Õpetuse alused ja teed

Meie sihid ja ülesanded

Eesti Õpetajate Liidu täienduskursused 1.-13. aug. 1938. a. Tartus

Metoodiliste käsiraamatute tutvustus

Üldõpetuse metoodika.

Matemaatika metoodika

Vaateõpetuse ajalooline arenemine

Joonistus

Võimlemise metoodika

Vaatlus loodusõpetuse alusena

Õppekäigu kava algkooli 6. Klassile

Sügisene õppekäik aasale ja põllule

Õppekäik Konnametsa

Õppekäik aasale ja põllule

Võru Õpetajate Seminari harjutuskooli õpilase hindamisleht

Võru Õpetajate Seminari õpilase hindamisleht

Marga Lvova /TLÜ Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseumi peavarahoidja/ on materjalide üleandmisel saateks kirjutanud: „Johannes Käisi trükis avaldatud teosed, mis nõukogude ajal olid erifondidesse suletud, on täna raamatukogudes kõigile kättesaadavad, kuid rohkete Käisiga

seotud käsikirjaliste materjalidega pole laiemal avalikkusel olnud võimalust tutvuda. Näiteks Võru Õpetajate Seminaris peetud metoodikaloengute materjalid või Käisi koostatud vaatluskava ja -vihik õpilase individuaalsuse tundmaõppimiseks, millest ka tänasel õpetajal võiks arenguvestluse ettevalmistamisel abi olla. Samuti võivad Võru Õpetajate Seminari ja selle harjutuskooli õpilaste hindamislehed olla õpetajale eeskujuks laste kujundaval hindamisel. Eeskätt peaks aga huvi pakkuma Käisi sõja ajal koostatud didaktika-alane peateos *Õpetuse alused ja teed*, mis annab ülevaate tema didaktilistest vaadetest, olulisematest autoritest didaktika ajaloos alates Comeniusest ning didaktika mitmetest üksikprobleemidest. Käsikiri, mille originaal asub Eesti Kirjandusmuuseumis, jäi Käisil lõpuni viimistlemata ja ei jõudnud trükki.“

- September 2016.a viidi seltsi liikmete hulgas läbi küsitlus, mille eesmärgiks oli välja selgitada liikmeskonna tegevus põhikirjaliste eesmärkide ellu viimisel, samuti tunti huvi suvekooli ja konverentsi sisu kohta, milline tegevus vajab tegemist või teema arendamist. Vastajaid oli vähe, vaid 7.
- JKS juhatuse liikmed on aktiivselt koolitanud lastaedade ja koolide õpetajaid ning nii edasi kandnud Johannes Käisi pedagoogilisi põhimõtteid ning parimat praktikat. Siinkohal tasub koolitajatena esile tuua Anne Koppel ja Kaja Lepik.
- JKS juhatuse koosolekuid on olnud neli, päevakohaste teemade arutelu ja tegevuste kavandamiseks suheldakse elektronposti teel. 16.08.16 juhatuse koosoleku otsusega rahuldati juhatuse liikme Pille Sõrmuse avaldus ta juhatusest välja arvata. 25.11.16 juhatuse koosoleku otsusega rahuldati juhatuse liikme Anu Sarapi avaldus ta juhatusest välja arvata. Vastav muudatus tehakse ka Ettevõtjaportaalis.
- Seltsi liikmeks astus üks lasteaiaõpetaja (25.11.16 juhatuse otsusega vastu võetud) ning sooviavalduse on esitanud kooli õppealajuhataja.

Aina Alunurm, JKS juhatuse esimees